

HET SCHEPENHUIS TE BUDEL

Nieuwe plannen voor een oud gebouw (4 en slot)

door Jac. Biemans

Het oude raadhuis van Budel, het 'Schepenhuis', is met zijn rijke historie een van de meest karakteristieke gebouwen van Budel. Drie vrijwilligersorganisaties uit Cranendonck; VVV, Vrienden van het Schepenhuis en Heemkundekring, verenigd in 'De Merret' zijn samen met u op zoek naar goede ideeën om het pand een nieuwe functie te geven. In dat kader is het goed eens bij de geschiedenis van deze plek stil te staan. In vier afleveringen behandelen we de hoofdlijnen uit de historie van dit markante gebouw. Vandaag de 4de en laatste aflevering: van raadhuis naar 'Schepenhuis', 1967-heden.

Restauratie van een monument

Met de ingebruikname van het nieuwe Budelse gemeentehuis van Jan de Jong aan het Capucijnerplein in 1966 kwam het oude raadhuis aan de Markt leeg te staan. Omdat de historische waarde van het gebouw werd ingezien, werd het bij beschikking van 14 november 1966 op de lijst van Rijksmonumenten geplaatst. Al snel waren er plannen om het historische gebouw aan de Markt in oude stijl terug te brengen. Daarvoor werd, met instemming van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, de Budelse architect Henk Manning gevraagd een restauratieplan te maken. In augustus 1967 presenteerde Manning zijn plan RESTAURATIE VOORMALIG GEMEENTEHUIS BUDEL. Omdat de Rijksdienst nog geen subsidie kon toezeggen werd door een werkvoorzieningsregeling geld bespaard op de begrote kosten, die toen nog zo'n 56.000 gulden bedroegen. In het voorjaar van 1968 werd begonnen met de restauratie.

Museum?

In januari 1968 had de Rijksdienst toestemming gegeven voor die 'verouderingskuur'. Immers, het plan van Manning was erop gericht het gebouw terug te brengen "naar de toestand van 1771", gebaseerd op de ontwerptekening van Hendrik Verhees. Dat gold echter niet voor het dak, dat bleef vanwege de kosten zoals het al was, met de kenmerkende vier dakvlakken. Over de mogelijke bestemming van het gebouw na restauratie liet Manning zich ook al uit. In zijn plan staat: "De begane grond wordt een open publieke ruimte al of niet gescheiden met een open hekwerk. (...) Op de eerste verdieping wordt een oudheidkamer ondergebracht". Er werd gedacht aan een 'streekmuseum' of een 'Mathijzenhuis', een permanente expositie over de beroemdste Budelnaar, de uitvinder van het gipsverband.

Bijzondere vondsten

In het gebouw werden tijdens de restauratie verschillende ontdekkingen gedaan. In de kap van het gebouw werd de balk uit 1616 herontdekt en goed beschreven door architect Manning. Onder de vloer van het gebouw werden allerlei bodemvondsten gedaan: botjes, tanden en scherven, een stuk hardstenen sokkel, pijpenkoppen en een grote bijl. En ook werden de oude fundamenten, vermoedelijk van het voorgaarde raad- of rechthuis, dat iets anders gelegen was, aangetroffen.

Drie fasen

De eerste restauratiefase eindigde begin jaren zeventig. Pas in de loop van de jaren zeventig kon Manning met fase twee beginnen, die vooral betrekking had op de binnenzijde van het gebouw. Op 26 februari 1981 besloot het gemeentebestuur om voor de derde en laatste fase van de 'algehele

restauratie' ruim 560.000 gulden beschikbaar te stellen. De firma Vlasco Bouw uit Budel voerde dit werk uit en al in november van dat jaar kon de 'Mei' op het gebouw worden geplaatst.

Nieuwe functie: wat brengt de toekomst?

Op 30 januari 1982 werd het gerestaureerde gebouw, nu voortaan Schepenhuis genaamd, in gebruik genomen. Die dag werd het gebouw officieel geopend door burgemeester J.A.M. Boudrie. Een grote plaquette in de bovenhal herinnert hieraan. Het gebouw kende vanaf toen (en tot 2010) twee gebruikers. De begane grond en eerste verdieping waren in gebruik als expositieruimte voor de 'Vereniging Schepenhuis', de zolder voor de Heemkundekring, die zich sterk had gemaakt voor de restauratie van het gebouw. Daar werd op 30 januari 1982 de heemkamer geopend door pater Dominicus De Jong, archivaris-bibliothecaris van de Achelse Kluis. Nadat het gebouw de afgelopen jaren is gebruikt door de Vereniging Vrienden van het Schepenhuis, de VVV Cranendonck, Lunet Zorg en de Heemkundekring zijn we nu, na het aflopen van het contract in 2020, op zoek naar een nieuwe invulling van dit eeuwenoude beeldbepalende Budelse monument.

Wat moet er in de toekomst in het Schepenhuis komen? Graag horen we jouw idee voor een passende en haalbare nieuwe functie voor het Schepenhuis. Je kunt je idee tot 15 januari 2021 delen via onze enquête op www.schepenhuis.com

Het oude raadhuis van Budel tijdens de restauraties van 1967-1981 (collectie Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck', Budel).